

Augustikuu viimasel reedel selgitati Võrumaal Virve talus kestvusratsutajate tugevas konkurentsiväljal Eesti noortemeister.

Kestvusratsutamise meistritiitlile kihutati galopis

TEKST: ANNE ROHTLA, FOTOD: AGO RUUS

Kuigi kuupäeva oli kuu enne toimumisaega muudetud, ei takistanud see õnneks lisaks kuuetele tiitlipretendendile tulla võistleva veel kaheksal vabaklassi 85 km, seitsmel 55 km ja kolmel 40 km sõitjal.

Võistluse korraldajad Peeter Viiard ja Saksa talli inimesed on ratsaspordis tuntud pigem teiste alade tegijatena. See ei seganud neil heal tasemel rahvuslikku kestvusratsutamise tiitlivõistlust läbi viimast. Rajameister Andres Tõnissoo on kestvusratsutamise juures olnud juba hulk aastaid, Tiit Siibojat on viimasel ajal ka sageli kestvusvõistluste veteterinaari ametis nähtud ja Malle Einaste näib end selle ala kohtu-

Berit Truuts ja Amanda.

nikuna tundvat nagu kala vees.

Hommikuse vetkontrolli, rajatuvustuse ja stardi ajal oli veel kaste maas ning ilm meeldivalt jahe. Mida aeg edasi, seda rohkem hakkas palavus võimust võtma. Oli üks selle suve viimaseid palavaid päevi. Noori kestvusratsutajaid ja nende ratsusid see siiski ei seganud.

Alustati kohe üsna hoogsas tempos. Kaks esimest 30 km etappi läbiti kiirusega pea 20 km/h. Hobused taastusid kenasti. Oli näha, et treenitud oli korralikult ja keegi üle oma varju hüppama polnud tulnud.

Esikolmikusse jõudsid Marilyn Uusna Neroga, Berit Truuts Aman-

Marilyn Uusna ja Nero.

Siim Laur ja Filly Bella.

daga ja Lauride pere noorema põlvkonna esindaja Siim Filly Bellaga. Kui Marilyn, Nero ja Filly-Bella on juba FEI tasemel võistlejad, näitasid Siim, Berit ja Amanda näitasid end väga südikate ja võidutahteliste sportlastena. Viimasel 25 km pikkusel etapil läksid Siim ja Berit juhtima ning vähemalt ringi algusosas arendati muljetavaldavat kiirust. Varsti liitus nendega ka Marilyn Neroga. Diagonaalis üle suure heinamaa kulgenud finišisirgel toimus äge heitlus. Kolmiku medalivärvide jagunemist tuli kohtunikel väga terase silmaga tuvastada.

Heinamaa algusest ilmusid peale lõpetanud kohe järgmised kaks võistlejat Hanna Rohtla Jethroga ning Keiu Oras Frank-Fränkiga ja nendegi vahel toimus tihe rebimine. Napilt rebis ette Hanna.

Võitjad said medalid ja käepigistused Eesti Ratsaspordi Liidu peasekretärit Siim Nõmmojoalt. Et kestvusratsutamise vana tuntud deviis on „*To complete is to win*“, on selge, et võitjad olid kõik edukalt lõpetanud.

Võistluse tulemused leiab ERLi kodulehelt. ■

Rajatutvustus.

Ootamatu kohtumine distantsil - Ines Beilmann ja Pleyon.

Marilyn Uusna, Berit Truuts, Siim Laur. Foto: Anne Rohtla.

EMV noorte kestvusratsutamises

1. Marilyn Uusna – Nero (RSK Parkuur) 4:31:05. kk 18,81 km/t
  2. Berit Truuts – Amanda (LMRK) 4:31:06. kk 18,81 km/t
  3. Siim Laur – Filly Bella (RSK Parkuur) 4:31:07. kk 18,81 km/t
  4. Hanna Rohtla – Jethro (Ruila Tall RSK) 4:31:40. kk 18,77 km/t
  5. Keiu Oras – Frank-Fränk (Ratsarügemendi Klubi) 14:31:43, kk 18,77 km/t
- kk – keskmine kiirus

Ideest sõita Floraci sai konkreetne plaan kaks nädalat enne Euroopa meistrivõistluste algust. Kuigi me ise, ega ka meie hobused veel nii kõvad ei ole, et sinna võistlema minna, ei takista see sõitmast kaasa elama ja koju jäänutele muljeid edastama.

Euroopa meistrivõistlused kestvusratsutamises

TEKST JA FOTOD: ANNE ROHTLA

Meie võistlusreisi tegi seekord mugavamaks pressi akreditsioon. Punane kleeps rendiauto esiaknal andis võimaluse pääseda headesse parkimis- ja pildistamispaikadesse, lisaks hoolditseti selle eest, et ajakirjanikel kõht kogu aeg täis oleks. Et ikka paremad uudised maailma läheks.

Võisteldakse peaaegu pilvepiiril

Floracis on võistlusi peetud juba

aastast 1984. Eelmisel aastal toimus sealsamas Euroopa meistrivõistluste nn *Pre Ride*, kus oli stardis 171 hobust. Siis jõudis neist tulemuseni 35 võistlejat. See, et tänavused meistrivõistlused toimuvad äärmiselt raskel rajal, ei olnud kellelegi üllatuseks. Esiteks on tegemist Lõuna-Prantsusmaa osaga, kus mäed kõrguvad pea 1700 meetrini merepinnast. Võistluse peareen Ispanac on 500 m kõrgusel merepinnast. Mäed koosnevad pae-

kivist ja graniidist, võistlusraja pinnas oli seega üpris kivine.

Teiseks Floraci võistluse omapäraks on see, et tegemist on ühe suure 160 km ringiga, kus vaid start ja finiš ühes kohas, Ispagnacis, ülejäänud vetpunktid paiknevad kõik erinevates paikades. See teeb hooldamise logistika keeruliseks. Hooldusautosid oli iga võistleja kohta lubatud kaks. Arvestades, et stardis oli 77 hobust, ei olnud imeks panna, et kit-

sastel mägitteedel alati ruumi väheks kippus jääma.

Stardi ja finišipaigas, suurel lagedal väljal mägede vahel, olid boksid, koplid, treileri- ja autoparklad, info- ja pressitelk, müügitelgid, sponsor Bahreini telk, vetkontolli telk ja traavirada, suur restoranitelk, väiksem baaritelk ning veel mõned tarvilikud rajatised. Ruumi oli küllaga.

Reedene ilm oli kuum. 32 kraadi, tuulevaikus ja selge taevas tundusid laupäevast võistluspäeva silmas pidades üsna hirmutavad. Võistluseelsest vetkontrollist ei pääsenud edasi kaks võistlejat.

Laupäeval, 10. septembril kell 4.30 anti start. Laubalampidega varustatud ratsanike lähe on alati meeleolukas vaatepilt. Esimene 33,8 km etapp läbiti pimedas. Rada kulges paralleelselt autoteega teisel pool jõge, metsasel mäenõlval. Eemalt oli näha laubalampide kuma hobuste liikumise rütmis edasi kulgemas. Üleval oli tähistaevas – müstiline!

Kitsad teed põhjustasid ummikuid

Mõnele rajalõigule sattusid kokku hulk autosid, mis ummiku tõttu edasi ei pääsenud, ja ratsanikud. Alati leidis keegi, kes märkas saabuvat ratsanike gruppi, suunas autod teeserva ja hobused ohutult rada mööda edasi. Keegi ei kirunud ega vihastanud kellegi peale, pigem naeratati üksteisele. Olid vaid mõned usku-matud peavangutused.

Esimesse vetpunkti saabus esimesena Araabia Ühendemiraatide võistleja Ali Khalfan Al Jahuri hallil Kalifal. Niimoodi uhkes üksinduses läbis ta hiljem terve võistlusraja. Loomulikult oli hobuse ümber otsekohe parv Emiraatide hooldajaid, kes tema võimalikult kiire kontrolli viimise eest hoolitsesid. Puhkepausi ajal tehti sada imet, et hobusele veidigi vett sisse saada, sest juua ta veel ei soovinud.

Meie hoidsime põialt Ellen Suhrile

ja Shamracile, kes kevadel ka Eestis Kurgjärvel võistlesid. Hobune oli värske ja elav, kuid teda pahandasid mutukad, kes saba juures näksisid. Nii saatis ta tahapoole aina tugevamaid jalahooppe, mis tema pulsi kiirele langemisele kaasa ei aidanud. Shamrac kutsuti tagasi, et pulssi kontrollida. Enne uuesti teele asumist astusime läbi toitlustustelgist, kus hommikukohv, tee ja sarvesaiad olid organiseeritud kohaliku kooli lapsevanemate poolt.

Esimesel ringil oli olnud tõus 600lt meetrilt 900le. Teine ring jäi umbes samale kõrgusele. Öö oli möödas ja juba sai üht-teist näha. Tee ääres seisis aeg-ajalt jahimehi, püss kaenlas, või oli mõni auto, jahikoerte puurid peal. See, et teisel ringil mäe otsa tõusma ei pidanud, ei tähendanud, et sõit lihtsam oleks olnud. Teed kitsad ja käänulised, vaatad kõrvale – langus paneb südame värisema, vaatad teisele poole – tõuseb kalju.

Ühest vetpunktist teise

Teises vetpunktis La Becedes oli jälle esimene Kalifa. Teisena saabus Maria Alvarez Ponton Nobbyl. Ette rutates võib öelda, et ta jõudis kõikidesse vetpunktidesse teisena. Vahel tuldi koos, kuueliikmelise grupina, vahel kolmekesi, kuid protokollis oli Nobby raudselt teine. Üks vene sõitja, vanem meesterahvas, oli kohale jõudnud varem kui tema hooldetiim. Ta ei lasknud end sellest häirida. Võttis taskust pulsimeetrit, laenas ühe maas olnud veeämbril, jahutas veidi hobust, mõõtis pulssi, ühmas endamisi, et nüüd võib vist minna ja läks vetkontrolli.

Kolmas ring oli kõige suurema tõusuga. Kohe stardist alates hakati tõusma 1570meetrise Mount Aigouali otsa. See võttis 26,6kilomeetrisest ringist 10 km. Mäe tipus oli pressipunkt, kus sai teha „siil udus“ stiilis pilte. Ei saanudki täpselt aru, kas tegemist oli uduga või olime juba pilve sees.

Järgmises vetpunktis oli näha juba veidi päikest, mis jaheda niiskuse järel täitsa meeldiv oli. Nii esimeses, teises kui ka kolmandas vetpunktis oli igas väljalangejaid neli, kaks neist lõpetasid ise sõidu ja ülejäänutel tuvastati longe.

Igas vetpunktis olid hooldusalad piiratud ja määratud riikide kaupa. Norrakad ja rootslased olid Araabia

Ali Khalfan Al Jahouri ja Kalifa.

Ühendemiraatide kõrval. Ispagnacis oli rohi maas praktiliselt ära kõrbenud, kuid mõnes vahepeelses vetpunktis oli hobustel võimalik rohelist süta. Oli see kasvõi paar sentimeetrit pikk, püüdsid nad seda ikka suhu näksida.

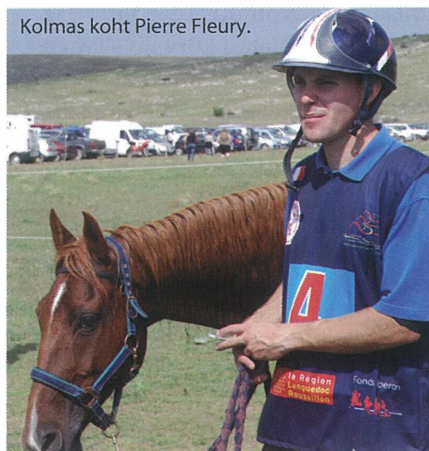
Neljas 25,8 km pikkune etapp oli suuremas osas langus 1100lt meetrilt 700 meetrini ja siis enne lõppu üles 1000le meetrile tagasi. Vetpunkt nimega La Citerne oli liivane, ohakane ja kivine platoo. Peale neljandat etappi tuli võistlus pooleli jätta kümnel ratsutajal.

Viiendal etapil läks liiklemine autodega eriti keeruliseks. Millegipärast tekkisid ummikud, kus veniti teosamul. Loodetavasti hooldajad ikka jõudsid oma sõitjaid jootma-kastma. Kõik autod olid saanud endale kaasa kirjalikud juhised, mille järgi oli esimestel ringidel üpris lihtne sõita. Mida edasi, seda lakoonilisemaks juhtnõõrid läksid, ja nii juhtuski, et viienda etapi ajal eksisime teelt. Sõitsime edasi ja tagasi, lõpuks läksime ühele ristmikule turvajalt teed küsima. Tema juhtnõõride järgi jõudime kiiresti vetpunkti nägemiskaugusse, aga ligipääsuga oli raskusi. Tee oli nii kitsas, et kaks autot üksteisest mööda ei mahtunud. Ja juba oli sealt punktist ärasõitjaid. Meil jäigi seal käimata. Nii ei näinudki me, kuidas lõppes võistlus meie sõbrale

Ellenile. Tema hobune oli teistkordse kontrolli ajaks just parajasti surnud punkti vajunud. Oli nii lontis ja väsinud, et sai protokollil märke ME (ainevahetuse probleem) ja oligi võistlus tema jaoks läbi. Kurb.

Otsast lõpuni esimesena

Võtsime suuna kiiresti tagasi Ispagnaci, et näha võitjate finišerimist. Finišisirge oli pikk ja lai, publik plastmassketi taha piiratud. Põnevus oli suur: kas Emiraatide noormees ja tema hobune peavad terve 160 km üksinda sõitnuna vastu? Ja mis veel olulisem, kas nad ka vetkontrollist läbi pääsevad? Pidasid ja pääsesid. Olid küll jälitajaid hulga maad järele lasknud, kuid jõudsid finišisse ikkagi 7 minutit enne järgmist.

Kolmas koht Pierre Fleury.

Niisiis Ali Khalfan Al Jahouri ja Kalifa, aeg 8:38.10, keskmine kiirus 18,48 km/h, taastumisaeg kokku 11,19 min. Teisena jõudis üle lõpujoone Maria Alvarez Ponton Nobbyga aeg 8:45.05, kiirus 18.237 km/h, taastumine 6,37, Euroopa Meister! On tähelepanuväärne, kuidas see paar oskab järjest tiitlivõistluste võite noppida. Kolmandana finišeeris Jasim Mohammed AA Al Maadhi Katarist Mazayhaga, aeg 8:45.52, kiirus 18,21 km/h, taastumine 9,31. Neljandaks ja Euroopa meistrivõistluste hõbedale tulid sakslanna Sabrina Arnold ja Beau – 8:45.53, 18,209 km/h, 11,40. Sabrina kohta räägiti, et ta elab ja treenib hoopis Prantsusmaal, sest siit on pärit tema elukaaslane.

Viiendaks tuli teine Katari mees Faleh Nasser SS Bughenaim Leonardoga. Aeg 8:50.26, 18,053 km/h, kuuendaks ja Euroopa meistrivõistluste pronksile väga tagasihoidliku, lausa häbeliku olemisega prantsuse noormees Pierre Fleury Kergofiga – 8:53.14, 17,958 km/h.

Järgmine oli prantslanna Virginie Alter, kelle hobune Antali de Jalima sai järgmisel hommikul *Best Conditioni* auhinna. See oli talle küllap suureks lohutuseks. Jäi ta ju esimesena medalist ilma. Kiirus 17,871 km/h. Medalihimu oli Virginie'il ilmselt väga suur, muidu ei oleks ta läbinud viimast 19,2 km etappi 28,282 km/h. See etapp oli suure osas allamäge, nii et päris ülihobusega tegemist pole. Aga heas konditsioonis oli ta järgmisel hommikul küll.

Väga tubli tulemuse tegi rootslanna Annelie Eriksson hobusel Dahle ox, kiiruseks 16,119 km/h, koht neljateistkümnes, Euroopa meistrivõistluste kümnes! Tema kaasmaalanna Frida Ekström Zinneril oli kahekümne üheksas. Kiiruseks 14,631 km/h. Teine norralanna Tonje Danielson lõpetas kümme kohta tagapool Molina Nikowiga 13,307 km/h kiirusega. Neli võistlejat ei pääsenud läbi viimasest vetkontrollist, kõik lonkega.

Võistlejate saabumine kestis üle

kolme tunni. Viimastena saabusid neli slovaki, kelle keskmine kiirus võistlusel oli 13,211 km/h. Nende kohad 40–43. Viimane võistleja Sylvia Potocna hobusel Silvia oli ratsutanud 12 tundi, 4 minutit ja 56 sekundit. Kui slovakiid olid edukalt vetkontrolli läbinud, oligi päev õhtusse jõudnud ja väljas pime.

Pühapäeva hommik algas *Best Condition* auhinna pretendentide esitlusega. Hobuseid oli neli. Nende hulgas ei olnud ei esimese ega ka teise koha võitjat. Silma hakkas hoopis itaallanna Diana Origgi hobune Pervinca Della Bosana. Diana Origgit nägime mõne aasta eest Poolas võistlemas, Kairit Kalbre ja Filly-Bellaga rinda pistmas. Kui ei oleks teadnud, et need hobused eelmisel päeval võistlesid, siis poleks seda arvanud. Jalad kuivad, silmad säravas, kehad paindlikud – imetusväärne!

Prantslased armastavad kõnesid

Autasustamistseremooniaks oli üles seatud katusealune poodium, mille ees mitte väga suur plats hobustele, sisenemis- ja väljumisradadega. Publikul tuli end suhteliselt tihedalt paigutada. Oli rõõm end sinise pressivestiga parematele positsioonidele nihutada. Nagu „õhtujuht“ teatas, armastavad prantslased väga kõnesid pidada. Järjest käis poodiumil kohaliku omavalitsuse esindajaid: meer, kuberner ja palju teisi. Paistis, et võistluse organisatoritel oli nendega väga tihe ja meeldiv koostöö. Mõlemad pooled olid õigusega tehtu üle uhked.

Lõpuks algas ratsanike autasustamine. Kõik lõpetanud, tagant ettepoole, kutsuti ükshaaval poodiumi ette, kus nad said hõbedased mälestusplaadid ja siis ära jalutasid. Huvitaval kombel soostusid kõik hobused läbi tiheda rahvaspaleeri autasustamisplatsile tulema. Seal käitusid nad muidugi erinevalt, mõni oli väga väge täis, mõni seisis rahulikult, mõni oli veidi norus. Eriti ei paistnud neile meeldivat, kui

Virginie Alter ja Antali de Jalima - *Best Condition*.

Euroopa Meistrid 2011.

nende seljas rahvuslippe lehvitati. Esimesena tõusid pjedestaalile avatud võistluse kolm esimest. Hobused jäeti hooldajate kätte.

Siis oli kord võistkondliku paremusjärjestuse käes. Esimeseks tuli prantslaste, teiseks hispaanlaste ja kolmandaks belglaste tiim. Seejärel anti üle *Best Conditioni* auhind – Gaston Mercieri sadul. Üks eriline auhind anti üle slovakiar Charlotte Mlyncekovale kui kõige nooremale osalejale. Auhind oli pühendatud Floracis avariis hukkunud noore ratsutaja mälestusele. Kõige lõpuks oli käes Euroopa meistri kulla, hõbeda ja pronksi üleandmise aeg. Samal ajal kui ema Maria Alvarez

Pontoni autasusid vastu võttis, näitas tema väike tütar isa, kes on Maria treener ja Araabia Ühendemiraatides töötav kestvusratsutamistreener, abiga oma kõndimisoskust. Kui auhinnad jagatud ja piltide jaoks poseeritud, toimus veel üks selle võistluse traditsioonide hulka kuuluv aktsioon. Nimelt asusid kõik ratsanikud hobustel finišikoridori algusesse ja kappasid sealt täie hooga uuesti üle finišijoone. Kõige ees kihutas metsiku kiirusega *Best Conditioni* karika saanud hobune Antall de Jalima Virginie Atgeri sadula all.

Lõpetuseks tahaks jagada mõtet, mis jäi mind kummitama vaadates finišijärgsest vetkontrollist tulevaid hobuseid ja inimesi. On olemas neid, kes leiavad, et ratsasport on hobuste piinamine. Mina aga nägin suurt hulka hobuseid, kelle heaolu eest äärmiselt hästi hoolitsetakse. Hea küll, aeg-ajalt peavad nad end kokku võtma ja üpris tugevasti pingutama. (Selle eest, et pingutus üle piiri ei läheks hoolitsevad veterinaarid.) Aga millist hoogsat traavi näitasid hobused viimases vetkontrollis ja millise rahuloleva näoga nad peale võistlust puhkama kõndisid... Rääkimata hellitustest, ratsutajate ning hooldajate õrnadest ja armastavatest pilkudest. Juba ainult selle nägemine paneb kestvusratsutamist nautima. ■